

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
19 januari 2021

Ons kenmerk
PZH-2020-760111671
DOS-2013-0007945

Bijlagen
-

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Vier onderzoeken huisvesting arbeidsmigranten en derde experiment

Geachte Statenleden,

Graag informeert het college u over vier onderzoeken die zijn uitgevoerd in het kader van het Programma Huisvesting Arbeidsmigranten van de provincie Zuid-Holland. Daarnaast informeren wij u over de derde gemeente waarmee het experiment huisvesting arbeidsmigranten wordt aangegaan.

Onderzoeken huisvesting arbeidsmigranten

De uitgevoerde onderzoeken geven inzicht in de aantallen arbeidsmigranten binnen de provincie en de trends in de ontwikkeling van de aantallen arbeidsmigranten in de nabije toekomst. Daarnaast bevatten de onderzoeken aanbevelingen over:

- een betere registratie van arbeidsmigranten (voor het nauwkeuriger bepalen van het aantal arbeidsmigranten);
- het ontwikkelen van beleid voor een betere huisvesting van arbeidsmigranten door gemeenten en regio's.

Hieronder gaan we in op de opbrengst per onderzoek. De onderzoeken zijn inmiddels verspreid onder de gemeenten en andere betrokken partijen.

1. Rapport EU-arbeidsmigranten in de provincie Zuid-Holland (PBLQ)

Onderzoeksbureau PBLQ heeft een zo betrouwbaar mogelijke schatting gemaakt van het aantal arbeidsmigranten in Zuid Holland. In 2018 woonden en/of werkten er totaal **26.668** arbeidsmigranten in de provincie Zuid-Holland die als **ingezetene** waren ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP). Van de niet-ingezetenen is alleen bekend waar ze werkten. In totaal waren er in 2018 **68.773 niet-ingezetene arbeidsmigranten** werkzaam in de provincie Zuid-Holland. Verder geeft PBLQ aan dat door diverse factoren er nog een **onderschatting** van het aantal arbeidsmigranten is, die in Zuid-Holland woonden of werkten. Dit betreft **circa 19.275 arbeidsmigranten**.

Definitie arbeidsmigrant in de rapporten

De definitie van een arbeidsmigrant is in het rapport van PBLQ en SEOR gelijk en is: *Een arbeidsmigrant is een persoon tussen de 18 en 67 jaar uit een MOE of GIPS-land (Midden of Oost-Europa of uit Griekenland, Italië, Portugal of Spanje) die in Nederland minimaal 18 uur per week werkt en in Nederland verblijft, maximaal acht jaar in de BRP is ingeschreven als ingezetene en niet voor kennismigratie of studie in Nederland verblijft.*

Er is een keuze gemaakt in deze onderzoeken om alle arbeidsmigranten die korter dan 8 jaar in Nederland verblijven mee te tellen. Uit de praktijk is gebleken dat ook arbeidsmigranten die langer dan een aantal jaar in onze provincie verblijven nog steeds op shortstay/midstay huisvesting zijn aangewezen, vanwege het woningtekort.

Daarmee wordt een realistisch overzicht gegeven over het aantal arbeidsmigranten op dit moment. Indien de woningmarkt meer in balans is, zou naar verwachting een behoorlijk deel van het becijferde aantal arbeidsmigranten doorstromen naar reguliere woningen.

Belangrijkste conclusie van het rapport is dat de registratie van de verblijfplaats van de in ons land/onze provincie woon- en werkzame arbeidsmigranten op dit moment onvoldoende is. Om goede afspraken te maken, is het belangrijk een duidelijke definitie van arbeidsmigranten te hanteren en in het RNI (Registratie Niet-ingezetenen, onderdeel van de BRP, voor personen die niet of voor een periode korter dan 4 maanden in Nederland wonen, inschrijving noodzakelijk voor het verkrijgen van een Burgerservicenummer) een verplichting op te nemen om woonadres en contactgegevens door te geven. Omdat dit echter onvoldoende zekerheid biedt voor de naleving, is de belangrijkste aanbeveling om met aanvullend onderzoek te bepalen welke mix van aanvullende maatregelen de kans op naleving van de registratieplicht sterk zal vergroten.

2. Rapport Arbeidsmigranten in Zuid-Holland: ontwikkeling in aantal en herkomstlanden (SEOR)

In dit rapport geeft SEOR een overzicht van de ontwikkeling in het aantal en samenstelling van de groep arbeidsmigranten in de jaren 2006-2018. De prognose is dat het aantal arbeidsmigranten in Zuid-Holland van circa 105.000 in 2019 zal oplopen tot circa 180.000 in 2024. Verklaringen voor deze stijging zijn de vergrijzing in Nederland, de voorziene groei in sommige sectoren, en de vraag naar specifieke beroepen waar in Nederland niet veel mensen meer voor worden opgeleid en/of die Nederlanders niet of nauwelijks willen doen.

Deze stijging is overigens al meegenomen in de provinciale bevolkings- en huishoudensprognoses en daarmee in de woningbehoefteprognoses, voor degenen die als ingezetenen zijn geregistreerd in de Basisregistratie Personen (BRP). Arbeidsmigranten die voor kortere en middellange termijn in onze provincie wonen en werken hebben echter behoefte aan een ander woningtype dan reguliere woningzoekenden.

Uit de analyses komt verder naar voren dat er relatief steeds meer mensen vanuit de overige midden- en oost- Europese (MOE) landen zoals Roemenië, Bulgarije en Hongarije naar Zuid-Holland komen en relatief steeds minder mensen vanuit Polen. De voorspelling is dat er in 2024 iets meer arbeidsmigranten afkomstig zullen zijn uit andere MOE-landen dan uit Polen. Het aandeel van personen uit EU-landen aan de Middellandse Zee is een stuk kleiner en blijft de komende jaren relatief stabiel.

Ook hier geldt dat de prognose is gebaseerd op cijfers van tussen 2006-2018. De (economische) effecten van de coronacrisis zitten hier niet in.

3. Rapport Arbeidsmigranten in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, een eerste verkenning en aanzet voor regionaal beleid

Dit is een onderzoek naar handvatten voor regionale en of gemeentelijke beleidsontwikkeling. De gemeenten Gorinchem, Molenlanden, Vijfheerenlanden en Hardinxveld-Giessendam hebben met 50% financiering door de provincie Zuid-Holland, een verkennend onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheid om regionaal samen te werken bij het ontwikkelen van beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten. De vier gemeenten hadden al stappen gezet om te komen tot lokale beleidsvorming.

Een bestuurlijke sessie heeft duidelijk gemaakt dat de vier gemeenten de keuze hebben gemaakt om samen te werken op het gebied van huisvesting van arbeidsmigranten, ondanks hun onderlinge verschillen ten aanzien van prioritering en gewenst tempo van beleidsontwikkeling. Daarom zijn de gemeenten voorstander van een groeimodel, waarbij gestart wordt met de meest urgente zaken, het zogenaamde 'laaghangende fruit' dat relatief snel in beleid kan worden omgezet en de activiteiten waar de gemeenten nu al mee bezig zijn (met name een aantal huisvestingsinitiatieven). Zoals bekend valt Vijfheerenlanden inmiddels onder de provincie Utrecht maar op lokaal niveau wordt nog altijd samengewerkt met de andere genoemde gemeenten in Zuid-Holland.

4. Rapport Arbeidsmigranten op Goeree-Overflakkee, Een eerste verkenning en aanzet voor beleid.

Bij het onderzoek in Goeree-Overflakkee is in breder perspectief gekeken naar:

- de plekken waar arbeidsmigranten worden gehuisvest (op recreatieparken, bij (agrarische) bedrijven of in reguliere woningen);
- de situatie op de woningmarkt;
- de huidige en toekomstig gewenste inzet van arbeidsmigranten bij bedrijven via contact met werkgevers en uitzendbureaus.

Uit het onderzoek (voor 50% gefinancierd door de provincie Zuid-Holland) bleek dat zo'n 80 tot 90% van de arbeidsmigranten die die op Goeree-Overflakkee wonen, ook op het eiland werken. Maar er blijken ook veel arbeidsmigranten te zijn die wel op Goeree-Overflakkee werken, maar elders wonen (vooral in Zeeland en West-Brabant). De gemeente beschikt nu over concrete informatie per bezochte locatie en kan stappen zetten om de arbeidsmigranten in te laten schrijven in de BRP. Met als uiteindelijk doel te komen tot een goed huisvestings- en toezicht- en handhavingsbeleid

Doel van beide laatste onderzoeken was te komen tot bouwstenen voor het opstellen van gemeentelijk dan wel regionaal beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten en om de opgedane kennis over te dragen aan de provincie en de andere gemeenten in Zuid-Holland.

Indien u een of meer rapporten wilt ontvangen kunt u een e-mail sturen aan arbeidsmigranten@pzh.nl.

Vervolg op onderzoeken

Verspreiding kennis

Niet alleen het ontwikkelen, maar ook het verspreiden van de ontwikkelde kennis is een pijler van het Programma Huisvesting Arbeidsmigranten. Doelgroep voor de rapporten is in eerste instantie de gemeenten van Zuid Holland. Daarnaast worden andere betrokken en geïnteresseerde

partijen zoals andere overheidsinstanties en marktpartijen, via diverse kanalen zoals de website van de provincie en de conferentie¹ op 25 maart 2021 over huisvesting arbeidsmigranten geïnformeerd over de rapporten/ onderzoeken.

Het eerste rapport (van PBLQ) over de aantallen is aangeboden op 8 oktober jl. aan Emile Roemer, voorzitter van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten.

Vertaling naar beleid

Het Programma Huisvesting Arbeidsmigranten van de provincie Zuid Holland loopt tot medio 2021. Alle resultaten uit het programma, bestaande uit onder meer de genoemde onderzoeken, de experimenten en de opbrengsten uit de Leerkring arbeidsmigranten van Platform 31, worden aan het einde geanalyseerd, er worden lessen getrokken en vervolgens zal dit, indien zinvol, worden uitgewerkt in een voorstel voor beleid. Zoals afgesproken zal dit voorstel in de Lange Termijn Agenda volgens planning in Q2 worden vastgelegd.

Derde experiment huisvesting arbeidsmigranten

Eerder heeft het college aangegeven² dat gestart is met 2 experimenten huisvesting arbeidsmigranten, te weten met de gemeenten Westland en Noordwijk. Beide ronden wij in het eerste kwartaal 2021 af. Inmiddels heeft de gemeente Sliedrecht zich gemeld als derde gemeente. Dit experiment zal starten in januari 2021. Door deze opeenvolging in tijd is het mogelijk leerpunten uit de eerdere experimenten mee te nemen in het laatste experiment. Het experiment zal ca. 3 maanden in beslag nemen.

In de experimenten wordt samen met de gemeente en marktpartijen onderzoek gedaan naar kansen en belemmeringen, randvoorwaarden en inzicht in het proces van huisvesting van arbeidsmigranten. Dit gebeurt door gezamenlijk een deel van dit proces te doorlopen. Bedoeling is dat andere gemeenten hiervan kunnen leren om te komen tot versnelling van het proces van adequate huisvesting van arbeidsmigranten. De resultaten en/of lessen worden ook meegenomen in de conferentie huisvesting arbeidsmigranten, georganiseerd door de provincie Zuid-Holland op 25 maart 2021.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

¹ Voor de conferentie, zie brief "Afhandeling toezeggingen en planning LTA inzake Programma huisvesting arbeidsmigranten", PZH-2020-749135111 DOS-2013-0007945, 15 september 2020.

² Zie voetnoot 1.